

ombudsman

veřejný ochránce práv

Sp. zn. 144/2024/VOP/PF
Č. j. KVOP-15087/2024
Datum 15. dubna 2024

Vážený pane inženýre,

informuji Vás, že jsem dnešního dne ukončil šetření postupu Okresní správy sociálního zabezpečení Plzeň (OSSZ) ve věci řízení o Vaší žádosti o ošetřovné.

V podnětu jste uvedl, že jste v říjnu 2023 podal dvě žádosti o přiznání ošetřovného za dva případy péče o syna. OSSZ Vám vyplatila ošetřovné za první případ potřeby péče v plném rozsahu, tedy za celou dobu trvání potřeby péče. V druhém případě potřeby péče Vám OSSZ vyplatila ošetřovné pouze za první dva dny, přestože potřeba péče trvala devět kalendářních dnů. Svůj nesouhlas s vyšší dávkou jste zaslal OSSZ písemně.

Zjistil jsem, že OSSZ postupovala v rozporu se zákonem č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, když druhý případ potřeby péče považovala za pokračování předchozí potřeby péče. Z tohoto důvodu Vám nevyplatila ošetřovné za celou dobu trvání druhé potřeby péče.

OSSZ se dopustila i procesního pochybení, neboť měla na základě Vámi zasláního nesouhlasu s vyšší dávkou zahájit správní řízení o dávce tak, jak jí to ukládá § 153 odst. 6 zákona o nemocenském pojištění.

Okresní správa sociálního zabezpečení, po organizační změně od 1. 1. 2024 Územní správa sociálního zabezpečení pro Jihočeský kraj, Plzeňský kraj a Karlovarský kraj, Okresní správa sociálního zabezpečení Plzeň-město (ÚSSZ), po zahájení šetření na základě mého upozornění na možná pochybení rozhodla ve správním řízení o přiznání dávky ošetřovného. Přiznala Vám ošetřovné ve Vámi požadovaném rozsahu za celou dobu trvání potřeby péče v období od 12. 10. 2023 do 20. 10. 2023.

Níže podrobněji k podnětu

Vaše družka byla v období od 5. 10. 2023 do 10. 10. 2023 hospitalizována ve Fakultní nemocnici B. Po dobu její hospitalizace jste se staral o syna a nevykonával jste zaměstnání. Po propuštění z hospitalizace převzala péči o syna Vaše družka a Vy jste dne 11. 10. 2023 nastoupil do zaměstnání. Ošetřující lékař vydal rozhodnutí o ukončení potřeby péče. Z důvodu akutního zhoršení zdravotního stavu byla Vaše družka opět hospitalizována, a to dne 12. 10. 2023. Téhož dne jste začal nově pečovat o syna. Ošetřující lékař vystavil rozhodnutí o potřebě péče od 12. 10. 2023. Potřeba péče trvala až do 20. 10. 2023.

První potřeba péče trvala 6 kalendářních dnů. OSSZ Vám vyplatila ošetřovné za celou dobu trvání této potřeby péče. Druhá potřeba péče trvala 9 kalendářních dnů. OSSZ Vám vyplatila dávku ošetřovného jen za 2 kalendářní dny této potřeby péče. Vyšší vyplacené dávky jste u OSSZ dne 30. 11. 2023 rozporoval. Nejdříve jste zaslal svůj nesouhlas datovou schránkou a poté jste s pracovníci OSSZ komunikoval telefonicky a e-mailem.

Reakce ČSSZ na zahájení šetření

Na základě informací uvedených v podnětu jsem zahájil šetření postupu OSSZ. Českou správu sociálního zabezpečení (ČSSZ) jsem vyzval k zaslání spisové dokumentace a k vyjádření postupu OSSZ. ČSSZ jsem se konkrétně dotazoval, proč OSSZ považuje oba dva případy péče o Vašeho syna za jednu potřebu péče, ačkoliv potřeby péče na sebe bezprostředně nenavazovaly, a z jakého důvodu OSSZ nezahájila na základě Vašeho nesouhlasu s vyšší dávkou ze dne 30. 11. 2023 správní řízení.

ČSSZ mě ve vyjádření informovala, že provedla šetření u OSSZ. Zjistila, že OSSZ nepostupovala v souladu s prvními předpisy, když Vám přiznala ošetřovné za druhý případ potřeby péče jen v rozsahu 2 kalendářních dnů. ČSSZ označila za nesprávný i procesní postup, v němž OSSZ nezahájila po Vašem podání ze dne 30. 11. 2023 správní řízení.

Hodnocení postupu OSSZ

Věcná stránka věci

Druhá potřeba péče o Vašeho syna nebyla pokračováním předchozí potřeby péče, a to z důvodu, že obě potřeby péče na sebe bezprostředně nenavazovaly. OSSZ Vám měla vyplatit ošetřovné v měsíci říjnu po celou dobu potřeby péče nejen za období od 5. 10. 2023 do 10. 10. 2023, ale i za období od 12. 10. 2023 do 20. 10. 2023.

Podmínky nároku na dávku ošetřovného upravuje zákon o nemocenském pojištění. Nárok na ošetřovné má zaměstnanec, který nemůže vykonávat v zaměstnání práci z důvodu péče o dítě mladší 10 let, protože fyzická osoba, která jinak o dítě pečuje, onemocněla, utrpěla úraz, byla hospitalizována, porodila nebo jí byla nařízena karanténa, a proto nemůže o dítě pečovat.¹

Vaše družka, která jinak pečuje o Vašeho syna, nemohla z důvodu hospitalizace o syna pečovat. Proto jste požádal ošetřujícího lékaře o vydání rozhodnutí o potřebě péče. Lékař rozhodnutím potřebu péče potvrdil. Jako zaměstnaný otec dítěte mladšího 10 let jste splnil podmínky nároku na dávku ošetřovného.

Podpůrcí doba u ošetřovného činí nejdéle 9 kalendářních dnů, pokud není zaměstnanec osamělým zaměstnancem.² Za osamělého zaměstnance se pro účely ošetřovného považuje zaměstnanec svobodný, ovdovělý nebo rozvedený, pokud nežije s družkou (druhem) nebo v registrovaném partnerství.³

Podpůrcí doba u ošetřovného počíná od prvního dne potřeby ošetřování nebo péče.⁴
Navazuje-li potřeba ošetřování bezprostředně na předchozí potřebu ošetřování téže

1 Ustanovení § 39 odst. 1 písm. b) bod 3 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění.

2 Ustanovení § 40 odst. 1 písm. a) zákona o nemocenském pojištění.

3 Ustanovení § 40 odst. 7 zákona o nemocenském pojištění.

4 Ustanovení § 40 odst. 1 zákona o nemocenském pojištění.

fyzické osoby nebo se s ní překrývá, **považuje se** tato navazující nebo překrývající se potřeba ošetřování za **pokračování předchozí potřeby ošetřování**.⁵

První potřeba péče započala dne 5. 10. 2023 a skončila dne 10. 10. 2023. Jelikož jste splnil podmínky nároku na dávku, náležela Vám dávka ošetřovného po celou dobu poskytování péče, tj. v rozsahu 6 kalendářních dnů. Po ukončení péče jste nastoupil do zaměstnání. V něm jste dle doloženého výpisu z docházky zaměstnavatele odpracoval celý pracovní den.

Potřeba péče, která vyvstala dne 12. 10. 2023, bezprostředně nenavazovala na původní potřebu péče. Nejednalo se tak o pokračování předchozí potřeby péče, a tudíž dnem vzniku nové potřeby péče začala běžet nová podpůrní doba. OSSZ Vám měla vyplatit ošetřovné za druhý případ potřeby péče v období od 12. 10. 2023 do 20. 10. 2023 v rozsahu 9 kalendářních dnů.

OSSZ postupovala v rozporu s právní úpravou, když Vám přiznala a vyplatila ošetřovné v druhém případě potřeby péče jen za dva kalendářní dny.

Procesní stránka věci

OSSZ měla Vaši písemnost, jíž jste rozporoval výši dávky a žádal o vysvětlení postupu OSSZ, vyhodnotit jako žádost o vydání rozhodnutí o dávce. V návaznosti na podání této písemnosti měla OSSZ zahájit správní řízení a vydat rozhodnutí.

O dávkách nemocenského pojištění rozhodují orgány nemocenského pojištění ve dvou typech řízení. Prvním je zkrácené řízení vedené výhradně podle zákona o nemocenském pojištění. Druhým typem je „klasické“ správní řízení vedené podle zákona o nemocenském pojištění se subsidiárním (podpůrným) použitím správního řádu.

Zákon o nemocenském pojištění v ustanovení § 153 přesně vymezuje, v jakých případech postupuje orgán nemocenského pojištění ve zkráceném řízení. V ostatních případech je třeba rozhodovat o dávce v rámci správního řízení.

Ve zkráceném řízení rozhoduje orgán nemocenského pojištění v případě, že rozhoduje o:

- 1) nároku na výplatu dávky v případech, kdy je nesporné splnění podmínek nároku na dávku a její výplatu a výše dávky,
- 2) změně výše vyplácené dávky v případech, kdy je nová výše dávky nesporná,
- 3) zániku nároku na výplatu dávky v případech, kdy je nesporné, že podmínky nároku na dávku již nejsou splněny,
- 4) přeplatku na nemocenském v důsledku zpětného přiznání starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně,
- 5) zúčtování dávky podle [§ 124 odst. 8](#).

⁵ Ustanovení § 39 odst. 4 zákona o nemocenském pojištění.

Ve zkráceném řízení se rozhodnutí nevydává; v těchto případech obdrží pojištěnec písemné oznámení.⁶ **Nesouhlasí-li pojištěnec s výsledkem zkráceného řízení, může podat územní správě sociálního zabezpečení ve lhůtě do 30 dnů ode dne výplaty dávky nebo ode dne doručení písemného oznámení podle odstavce 5 o ukončení výplaty dávky písemnou žádost o vydání rozhodnutí o dávce, v níž uvede důvody nesouhlasu s výsledkem tohoto řízení. Podáním této žádosti se zahajuje řízení o dávce.**⁷

Dne 30. 11. 2023 jste do datové schránky, později téhož dne i e-mailem, zaslal svůj nesouhlas s výší přiznané dávky. Polemizoval jste s délkou podpůrčí doby. Doložil jste pracovní list ze zaměstnání, ze kterého vyplývá, že jste byl 11. 10 2023 v době od 6:02 do 14:32 v zaměstnání. Tímto jste prokazoval, že obě potřeby péče na sebe bezprostředně nenavazovaly.

OSSZ měla Vaše podání, v němž jste uvedl důvody nesouhlasu s výší přiznané dávky, tedy nesouhlasu s výsledkem zkráceného řízení, vyhodnotit jako žádost o vydání rozhodnutí o dávce. Na základě žádosti měla zahájit správní řízení, v němž by se zabývala Vašimi výhradami k výší přiznané dávky a na jehož konci by vydala rozhodnutí o dávce.

ČSSZ ve svém vyjádření k zahájení šetření uznala, že OSSZ nepostupovala v souladu s prvními předpisy, když Vám přiznala ošetřovné za druhý případ potřeby péče jen v rozsahu 2 kalendářních dnů. ČSSZ označila za nesprávný i procesní postup, v němž OSSZ nezahájila po Vašem podání ze dne 30. 11. 2023 správní řízení.

ČSSZ jako instančně nadřízený správní orgán ÚSSZ sama iniciovala provedení opatření k nápravě zjištěných pochybení. Rozhodnutím ze dne 19. 2. 2024 Vám ÚSSZ přiznala ošetřovné za celou dobu trvání potřeby péče v období od 12. 10. 2023 do 20. 10. 2023. Doplatak ošetřovného ve výši 7 168 Kč Vám doplatila na Váš účet.

Vážený pane inženýre, jelikož vydáním rozhodnutí o přiznání ošetřovného byl naplněn cíl šetření, končím je ve smyslu ustanovení § 18 odst. 2 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv.

S pozdravem

JUDr. Stanislav Křeček
veřejný ochránce práv
(podepsáno elektronicky)

Přílohy

Ombudsman
Ošetřovné

6 Ustanovení § 153 odst. 6 zákona o nemocenském pojištění.

7 Ustanovení § 153 odst. 7 zákona o nemocenském pojištění.